

використання, що зумовлює його ключове значення у загальній системі фінансової звітності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кулик В.А. Бухгалтерський баланс: минуле, сучасне, майбутнє: Монографія / Кулик В.А. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. – 186 с.
2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства Фінансів України від 28.03.2013 року зі змінами та доповненнями [Електрон. Ресурс] / Україна. Міністерство Фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електрон. Ресурс] / Україна. Міністерство Фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

Зошук К.В.

студентка;

Чебан Т.М.

кандидат економічних наук, доцент,

Херсонський національний технічний університет

АНАЛІЗ РЕЛЕВАНТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Визначальна роль основних засобів у досягненні стратегічних і тактичних цілей промислових підприємств, суттєвий вплив на результати їх діяльності, конкурентоспроможність та забезпечення сталого розвитку, актуалізують дослідження теоретичних і методологічних засад управління і відповідно методики управлінського обліку основних засобів.

Дослідження фахової літератури свідчить про наявність нечисленних ґрунтовних досліджень вітчизняних науковців (Красота О.Г., Кармазіна Н.В., Самбурська Н.І. та ін.), які розглядають окремі значущі аспекти управлінського обліку основних засобів: визначення завдань управління експлуатацією і оновленням основних засобів; систематизація методів управлінського обліку за етапами

життєвого циклу основних засобів; розробка моделі амортизаційних відрахувань в системі управлінського обліку виробничо-економічних систем регіонів; уточнення складу і призначення внутрішньої звітності з метою обґрунтування концептуальних основ її формування та оцінки ефективності використання основних засобів та ін.

На нашу думку поза увагою дослідників залишилися питання технології прийняття управлінських рішень, а саме одного з важливих її етапів – методики вибору і аналізу інформації щодо основних засобів. Врахування законодавчого визначення управлінського обліку як системи обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством [1] та використання процесного підходу для конкретизації тлумачення його сутності: «це процес виявлення, вимірювання, накопичення, аналізу, підготовки, інтерпретації та передачі інформації...» [2], доводять логічність включення методики вибору та аналізу інформації для прийняття управлінських рішень до проблематики управлінського обліку.

Завдяки працям вітчизняних і зарубіжних дослідників наразі сформовані концептуальні засади управління основними засобами, виходячи із загальної методології управління, їх економічної природи, функціонального призначення та ролі в економічному механізмі підприємств. Саме такий погляд на думку Є.В. Олійник, визначає логіку процесу управління основними засобами через призму класичних і сучасних теорій: теорії капіталу, теорії інвестицій та теорії організацій [3, с. 52]. Запропонований підхід дозволив автору визначити характерні властивості основних засобів як об'єктів управління: вони є результатом інвестиційної діяльності, матеріальною формою постійного (виробничого) капіталу та стратегічним ресурсом підприємства. Ці властивості суттєво впливають на методологію управління основними засобами і визначають особливості управлінських рішень. Найбільш суттєвими з них є:

- відображають інвестиційні та відтворювальні процеси на підприємствах (оновлення, модернізація, реконструкція та ін.),
- мають стратегічне і тактичне спрямування,
- чітко структуровані за етапами життєвого циклу основних засобів (придбання, експлуатація (використання), відтворення, ліквідація),

- відрізняються різним часовим горизонтом,
- найчастіше потребують значних інвестицій, і як наслідок відрізняються ризикованістю,
- мають суттєвий вплив на результати діяльності підприємства (обсяг виробництва, якість і собівартість продукції, прибуток та ін.),
- різноманітні за змістом, тому потребують різної за характером інформації (в натуральному та грошовому вимірі, фактичної та прогнозованою та ін.) із зовнішніх та внутрішніх джерел,
- потребують використання системи критеріїв для вибору найбільш доцільного варіанту управлінського рішення (прибуток на інвестований капітал – при виборі проектів капітальних інвестицій на етапі придбання основних засобів; економія витрат або максимізація додаткового прибутку при заміні обладнання – на етапі використання основних засобів; зниження витрат на утримання – на етапі експлуатації основних засобів; диференціальний прибуток як різниця додаткового доходу від реалізації продукції та додаткових витрат на модернізацію, дообладнання, реконструкцію, капітальний ремонт основних засобів – на етапі їх відтворення; диференціальний прибуток як різниця додаткових вигід і витрат – на етапі ліквідації основних засобів).

Одним із найбільш складних етапів технології прийняття управлінських рішень є вибір найбільш доцільного із альтернативних варіантів. Вирішення цього завдання потребує ретельного відбору і варіантного аналізу інформації. Проведене дослідження дозволило сформулювати рекомендації щодо змісту, характеру інформації та її аналізу:

– зважаючи на переважно довгостроковий характер управлінських рішень необхідно використовувати інформацію про повні витрати, що запобігає штучному звуженню їх складу і скороченню величини;

– для зменшення трудомісткості варіантного аналізу слід використовувати тільки релевантні дані про витрати і доходи, пов'язані із впровадженням управлінського рішення. Проблема вибору релевантної інформації для проектів управлінських рішень є досить складною. Традиційно основними критеріями релевантності є прогнозований характер інформації та можливість впливу на витрати і доходи менеджерів відповідного рівня управління підприємством. Зважаючи на це до складу витрат, пов'язаних із оновленням основних засобів відносять тільки майбутні змінні витрати. На нашу думку, це

дещо спрощений підхід, адже зважаючи на значний часовий лаг, всі витрати, пов'язані із відтворенням основних засобів на підприємстві, мають змінний характер. Тому при підготовці інформації для прийняття управлінських рішень слід враховувати і спеціальні постійні витрати, які піддаються чіткій ідентифікації із конкретним об'єктом (групою) основних засобів;

– доцільним вважаємо аналіз диференціальних витрат і доходів, які пов'язані із основними засобами, що дозволить зосередити увагу аналітиків лише на суттєвій інформації;

– при виборі найбільш доцільної альтернативи, зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів підприємств, слід враховувати не тільки дійсні, а і ймовірні (альтернативні) витрати й доходи. В залежності від виду управлінського рішення та етапу життєвого циклу основних засобів до них відносяться: величина штрафних санкцій, яких вдасться уникнути при погашенні заборгованості перед контрагентами основними засобами; втрачена вигода від реалізації інших варіантів вкладень грошових коштів підприємства; оцінка прав участі в управлінні підприємствами при внесенні основних засобів в їх статутний капітал та ін.

Надані рекомендації стосовно вибору диференціальних, релевантних дійсних і ймовірних (альтернативних) змінних і спеціальних постійних витрат та доходів для аналізу проектів управлінських рішень за етапами життєвого циклу основних засобів забезпечать зменшення трудомісткості варіантного аналізу і, в той же час, якість управління основними засобами завдяки врахуванню суттєвих параметрів кожного варіанту управлінського рішення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (у редакції від 03.01.2017р.) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Управлінський облік. Матеріал з Вікіпедії // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
3. Олійник Є.В. Управління основними засобами підприємства через призму класичних та сучасних теорій / Є.В. Олійник // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 6(168). – С. 47-53.